

ХУДОЖНІЙ ДОСВІД ХХ–ХХІ СТОЛІТТЯ

УДК 821.161.2-193.3.09

ПРО ЕММУ АНДІЄВСЬКУ ТА МАРКЕТИНГОВИЙ БРЕНД «НЬЮ-ЙОРКСЬКА ГРУПА»

*Мирослава Гнатюк, д-р філол. наук, проф.
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка
gnatjuk-m@ukr.net*

У дослідженні розглянуто світоглядно-естетичні засади творчості Емми Андієвської, репрезентовані мисткинею в режимі телефонних розмов з автором статті, та її обґрунтування неприналежності до «Нью-Йоркської групи».

Ключові слова: автореференційність, метатекст, поезія, дух, письмо, «Нью-Йоркська група», світотворення.

Життя людини загалом а, особливо, людини, яка має право на біографію (за визначенням Ю. Лотмана), — це своєрідна історія становлення людського духу, часто драматична, заломлена крізь призму всесвітньої історії. «Я пережив світ, весь світовий та історичний процес, усі події мого часу, як частину мого мікрокосмосу, як мій духовний шлях, — писав М. Бердяєв. — На містичній глибині все, що відбувалося зі світом, відбувалося зі мною» [2, с. 4]. Захоплено відгукуючись про назву книги Й.-В. Гете «Поезія і правда. Із мого життя», вирізнив як визначальне те, що «в ній не все правда, в ній є і творчість поета» [2, с. 4]. Естетичний елемент став тим об'єднавчим принципом побудови образу особистості та образу дійсності, де художній текст і документ, «правда» й «поезія» складають органічну єдність. Як слушно зауважив Г. Вінокур: «стилістичні форми поезії суть одночасно стилістичні форми особистого життя», бо «не що сказано в слові, а тільки що він сказав у цьому слові — так формулюється тепер наша проблема; не що сказано, а **ким і як** сказано» [4; с. 83, 81].

Пізнання самої себе для будь-якої людини, особливо творчої, напряму пов'язано зі способами репрезентації досвіду, розумінням своєї природи, призначення на землі, формуванням індивідуальної ідентичності в контексті національно-культурної тожсамості. «Самопізнання бажане й важливе для людини не тільки задля неї са-

мої, — спостеріг Р. Дж. Коллінгвуд, — а і як умова, без якої неможливо критично оцінити та надійно обґрунтувати будь-яке інше знання» [7, с. 195]. Розвиток особистої індивідуальності закцентовує персональну історію як «нарратив про практики» (цит. за: [11, с. 44]), де особливе місце належить еґо-документам. Як джерело морального й духовного досвіду, вони відкривають різні форми самопізнання, самовираження, власне «самопобудови особистістю самої себе за допомогою творчості» [9, с. 29].

Актуалізація авторської особистості в сучасній гуманітарній науці значною мірою завдячує стрімкому зростанню інтересу до літератури non-fiction, яка осмислюється в різних теоретичних площинах — герменевтичній, психоаналітичній, соціологічній, текстологічній, гендерній, рецептивно-естетичній та ін. «Оновлений інтерес до *аутосу*, замість *біосу*, — на думку М. Медаріч, — позначився і на так званій проблемі автореференційності» [8, с. 7], де саме поняття «авторереференційності (від грецьк. *autos* — «сам» і лат. *referre* — «оповістити, вказати на що-небудь» = самооповіщення, вказівка на самого себе) у вузькому сенсі слова означає літературно-художній прийом у сфері метатекстуальності, в якому автор та його поетика стають предметом власного тексту» [10, с. 187]. Однак, чи завжди авторський голос є пріоритетним для сучасного літературознавства у формулюванні виважених наукових висновків, на відміну від власних суб'єктивних суджень? На жаль, відповідь негативна і що найсумніше, навіть при живому авторі його голосу часто просто не хочуть чути. Якимось з уст відомого українського дослідника та видавця довелося почути парадоксальне зізнання. Готуючи до друку антологію «Нью-Йоркської групи» й добре знаючи про ставлення до неї Емми Андієвської, відповів на мої додаткові роз'яснення, що змушений включити під цей спільний «дах» і твори мисткині, оскільки без її імені видання купувати не будуть. Маркетинговий хід цілком зрозумілий та, водночас, постає питання наукової сумлінності й відповідальності, об'єктивності та достовірності картини сучасної літератури й літературного процесу загалом, не кажучи вже про творчу біографію конкретного автора. Маючи велику честь і щастя спілкуватися з Еммою Андієвською, не раз із сумом доводилося чути від мисткині про тих, які власний піар цінують більше за все, навіть за розкіш людського спілкування, вторячи відомому автору. Черпаючи унікальні знання з наших частих розмов, дістаючи велику насолоду від авторського прочитання творів,

пораз відчуваю певну провину за всіх, кому до цього байдуже, кого не зачіпає гіркий заклик письменниці: «Питайте, уточнюйте, доки я ще жива... Не спотворюйте події та факти...» [1, 20.07.2016].

Свідчення автора, які доходять до нас із глибини віків, цінуємо на вагу золота, вони є запорукою автентичності тексту, постають як докази аттези. Чому ж так не допустимо легковажно нехтуємо свідченнями живих авторів, їх колосальним досвідом? При уважнішому й поважнішому ставленні до тих, які вже за життя стали класиками, можливо, було б менше причин до спростування спотвореної, викривленої інформації, суб'єктивних, не точних суджень і наукових висновків. Автор постає не тільки головним розпорядником своїх текстів, а й має право на застереження власної творчої волі, означеної відомим дослідником Н. Піксановим як «suprema lex» — вищий закон. Рахуватися з нею, вивчати її — обов'язок не лише дослідника, а й сучасного вдумливого читача. Якщо юридична воля автора закріплена конституційним авторським правом, то порушення його творчої волі на сумлінні тих, хто її спотворює. Аби менше звучало таких докорів, які у своєму листі до А. Бестужева висловив А. Пушкін: «Мені сумно бачити, що зі мною поступають, наче з померлим, не шануючи ні моєї волі, ні бідної власності» (цит. за: [11, с. 126]), частіше дослухаймося до голосу автора, цього своєрідного живого документа, який може й не вписуватися у маркетинговий дискурс, але однозначно належить історії.

Понад сорок збірок поезій, три романи (четвертий у роботі), кілька збірок оповідань та казок, понад сімнадцять тисяч картин — усе це неповторна українська письменниця зі світовим ім'ям Емма Андієвська. Найприкметніші риси, які зауважують усі, — екстравагантність, фантастичність, екстраординарність в поєднанні з тонким гумором, інтелектом, рішучою незалежністю. Відзначивши навесні свій 85-літній ювілей, мисткиня працює не покладаючи рук. Щойно вийшла друком її нова поетична збірка з промовистою назвою — «Маратонський біг», а на черзі готові до друку вже дві наступні — «Щодення перископи» та «Дутики». Чи знайде відгук цей творчий подвиг у видавців? Практика засвідчує лише негативний досвід, як і у випадку з найновішим виданням. Письменниця вже звикла, що її безсоромно обманують, обкрадають у тиражах, про гонорари й не йдеться, оскільки все оплачує з власної кишені. Про те, що живе в боргах і часто не вистачає на найнеобхідніше, воліє не розповідати, бо твор-

чість — понад усе. Це — її життя, що у вигляді книг, картин щедро роздаровується знайомим і незнайомим, далеким і близьким, студентам, викладачам, учням і вчителям. Її картини й книги — на всіх континентах світу, а от коли ж ми навчимося цінувати своє — питання залишається відкритим.

Своїм завданням Емма Андієвська визначила: «дати Україні те, чого не має ніхто. Дати зразки казки, прози, поезії й на цих прикладах показати: так треба писати, і без тельбухів» [1, 19.04.2014]. Досконало володіючи англійською, німецькою, французькою, російською мовами, свідомо писала й пише тільки українською, не зраджуючи їй навіть у проєкції на Нобеля (без сумніву, в інших випадках ця премія уже в письменниці була б). Проте важливішим є переконання: «Я завжди знаю, що роблю. Моє серце полетіло до них, тих пригнічених. Я з дванадцяти років за межами України. Я би могла кількома іноземними мовами писати, але... не плазую заради вічності. Все зроблю, поки живу, щоби Україна існувала» [1, 7.06.2015]. Її ніколи не приваблювали ні слава, ні матеріальні блага. Відверте зізнання — «я живу в мінус» — цілковито правдиве по відношенню до затрат, які несе. Проте цей мінус легко перетворюється на великий плюс для нас — численних шанувальників її таланту. Унікальні картини та книги мають магічну силу: закладена в них енергетика дає наснагу жити, творити, бути... Це так важливо — «не здаватися, а бути. Бути собою...» [1, 11.01.2016]. Ця справжність закорінена в усьому — текстах, житті, моральному імперативі Андієвської, який зумовлює цілком прийнятну категоричність: «Не можу терпіти несправедливості. Без етичного первня я не існую» [1, 11.01.2016]. Саме тому так боляче сприймає час сьогоднішній, так вперто і наполегливо продовжує відстоювати рідну Україну, насамперед у Слові. До мови в неї особливе ставлення, адже це — ген нації. Письменниця розкошує у Слові, повертаючи нас до первнів, про які й не здогадувалися.

На відміну від деяких митців, що називають себе емігрантами, Емма Андієвська ніколи не відчувалася такою, і навіть слова цього немає в її лексиконі. Досвід еміграції, відчуття розірваності між культурами, мовами, батьківщинами — не про неї. «У мене весь світ український...» [1, 4.01.2015], — щиро зізнається вона. «Бути самій собі ціллю», радше цей девіз Ольги Кобилянської відповідає її характеру та життєвому кредо. Її стійкість і цільність поза кордонами, розривами, ностальгійними рефлексіями. «На це в мене немає часу» [1,

4.01.2015], — зауважує письменниця. «Нестерпна легкість буття» — в характері, що гартувався змалку. Боялася висоти — нарівні з хлопцями лазила по деревах, приковували до ліжка хвороби — навчалася екстерном, виховували «на росіянку» — стала свідомою українкою. Хвороби, що їй довелося перейти, здається, звичайній людині не під силу, та тільки не для неї. Жити усім смертям назло, бачити «вихід й там, де виходу нема» [1, 4.01.2015], — це кредо Емми Андіївської, бо «тільки дух — і кладку, і мету...» [1, 4.01.2015]. Неймовірна сила духу — в нашому розумінні, в її — цілком звична справа. Рецепт простий — «менше жалійте себе, інших жалійте...» і «звісно ж, не давайте себе уярмлювати, будьте вільними», бо «провідіння, чи Господь Бог дарує кожній людині незміренні сили» [1, 2.03.2016], а вже від кожного залежить, як ними розпорядитися. Головне — це самоорганізація, до якої привчила себе з дитинства попри те, що жила «як Будда в палаці», адже «мама була щаслива просто від того, що живу» [1, 10.08.2014]. Дуже сувора до себе, рано зрозуміла: «мушу сама собі прищепити дисципліну» [1, 10.08.2014]. Відтак, не давала послаблень ані в чому.

Перша її збірка «Поезії» (1951) мала гучний успіх. А ще раніше, в сорокових, один із критиків оригінально зарахував молоду авторку до сонму класиків, зауваживши: «Дуже похвально, вона вже мертва» [6, с. 189]. Часто письменницю приписують до «Нью-Йоркської групи», з чим вона категорично не погоджується, наполегливо роз'яснюючи: «Я ніколи не була «Нью-Йоркською групою». Я жодною групою в своєму житті не була, бо вже розповідала, що заки я приїхала до Нью-Йорку і познайомила з кількома хлопчиками, які пізніше стали «Нью-Йоркською групою», то вже мала видану книжечку тоненьку, але про неї писав Державин, що мені соромно зачитувати, так гарно він сказав. Це — раз. Потім — я мала видане, сорок четвертого німецьке радіо мене передавало годину, і Дрейвіц однієї там, іншій казав: «Дуже похвально, вона вже мертва». Так. То мені post-factum переказали. Тоді, у п'ятдесят п'ятому вийшли мої «Подорожі» — перші шістнадцять новелет, такі трошки сюр- і не сюр-, бо сюрреалізм Емми Андіївської трошки інакший, ніж загальний. Це насамперед ідеться про не автоматизм, а треба виписати речення, щоб воно було речення без тельбухів, як нас призвичаювали писати, українців. Одне речення, а тоді щось там... час, вічність... Можна про все писати: і про вічність, і про час, але треба так писати як ніхто, а як ти так перева-

рюєш лише жуйку, то нецікаво. Нецікаво, непотрібно і ліпше б, якщо ти жінка, — народжувала б дітей, а якщо чоловік, — то звитяги всякі робив. Так що то все в порядку. Мені не цікаво.

Отже, «Нью-Йоркська група». Я мала багато в своєму доробку, а хлопці тільки починали щось там робити. Звичайно, коли вони мені запропонували друкуватися десь там у своїх виданнях, то я друкувалася, як і Барка друкувався. Геніальний Василь Барка! Але його не посміли зарахувати «Нью-Йоркською групою», а мене вирішили: ага, я там кількох знаю особисто, то я вже «Нью-Йоркська група». Я ніколи спільних декларацій не підписувала, я ніколи не вважала те за добре, що вони вважали. Юрко Тарнавський колись сказав, що нехай Україна переучується і вчиться тієї української мови недолугої, бо він не знає. Ну, не знаю вже як, може трошки підучив. А я не вважала! Я завжди вважала, що мушу знати, бо з шести років уперше почула українську мову й оскільки дома дуже гостро zareагували: «Ребёнок омужичивається, не сметь!» Ах-ха-ха-ха!.. «Не сметь?!» — ну то, значить, я вивчила українську мову і поклялася собі жодного слова по-російськи не написати. Оце клятва Ганнібала, так! Ну, і з дванадцяти років я на Заході й Захід теж програмований Радянським Союзом: «А! Ви те саме, що Росія. А! Ви по-російськи». Кажу: «А! Ви німці, тож ви — шведи, ви — норвежці. Чого ж ви германці? Чого ж, яка різниця? А чого ви боролися проти шведів?». — «Ага! То така різниця!». Кажу: «Ось по-російськи «потолок», а по-українськи — «стеля». «Ах!...» Ну і всяке таке... Ворога треба бити на його власній території... Так що, звичайно, це ті наслідки... За те, що я написала, то я б давно там мала вже і Нобелів, і тробелів, і чого тільки ні... А так... Але мені байдуже... Я не могла б написати «Геростратів», якби я думала, що тільки ось вирву свої кишки і увічнюся. Саме тому я написала «Геростратів». Вони ще не прочитані, але колись прочитають. «Роман про добру людину», «Роман про людське призначення» — це те, що хотів Гоголь написати, тільки зворотньо: він кон'юнктував, а я не кон'юнктурую. Він хотів вічності, поїхав з України, а росіяни вкрали душу. Ці два романи — це пісня, поема про українську людину, а тому нікому не треба ні там, ні тут, ні та-та-та. І тому я пишу, вже тридцять шість творів видала, все за свої кошти, все роздається. Мені ніхто за це... «Ах, так погано... Я можу писати, тільки коли тиша...». Я... Я мушу в бігу писати, бо я тридцять вісім років мусила заробляти на те, щоб у кінці місяця можна було за це помешкання заплатити...» [6, с. 189–190].

Роз'яснюючи обставини свого непростого, нелегкого життя, пригадувала як у 2001 році запросив її Ебергард Гауф (негласний голова, котрий полагав справу разом із Джеральдіною Чаплін — головою офіційною), на урочистий прийом із нагоди проведення Міжнародного Баварського кінофестивалю. Побачивши картини Емми Андієвської, запропонував виставляти їх у школі телебачення і кіно. Серед інших робіт його вразила двометрова картина художниці «Золотий Христос», якою 30.06.2001 року було нагороджено знаменитого італійського кінорежисера Франческо Розі на Міжнародному Баварському кінофестивалі. «Такого ще ніхто так не малював. Розп'яття — ніхто» [6, с. 190], зачудовано мовив він. Продовжуючи свою розповідь про те, «як я гарно живу», Емма Андієвська пригадала, як її посадили за один стіл із людьми, котрі мали великі й дуже-дуже великі вілли. Джеральдіна Чаплін тоді запитала: «А Ви маєте велику віллу?», на що мисткиня відповіла: «Так, моя вілла просто безмежна. Вона п'ятдесят квадратних метрів, заставлена моїми картинами і я, як лелека ходжу, а в деяких місцях треба мені ходити по-єгипетськи — в профіль тільки, бо в анфас не можна пройти...» [6, с. 191]. Гумору й присутності духу Еммі Андієвській не бракувало ніколи.

Повертаючись до історії з «Нью-Йоркською групою», констатує: «Цю назву придумав Іван Максимович Кошелівець. Але він ніколи не асоціював мене з «Нью-Йоркською групою», бо він ніколи б не вчинив наді мною такої наруги. Ні Ю. Тарнавський, ні Б. Бойчук не мали жодної книжки, коли я вже їх мала. У 21 рік у мене були «Герострати», але коли бракувало коштів, я інколи друкувалася в якихось спільних виданнях. У «Нью-Йоркській групі» ніколи не було статусу, хлопчики не вміли навіть формулювати, погано знали українську мову. Іван Максимович бачив графоманство й відкрито говорив їм про це. Єдина грамотна там і дуже талановита — Женя Васильківська, але її кар'єра скінчилася, як тільки вона вийшла заміж. Багато її віршів присвячено мені. Та ж сама історія з Патрицією Килиною, коли та вийшла заміж за Тарнавського...» [1, 9.01.2015].

Невписуваність у різні групи та *сюр-и* оригінально стверджуються в метатексті письменниці, де досить виразно окреслено її творчі та світоглядні засади. Постулюючи китайську мудрість про поезію як вивершення духа, зізнається: «Я живу в поезії. Для мене життя — поезія, тому я живу. Найбільше буття людське — поезія» [1, 15.11.2015]. На відміну від прози, означеної як «ходіння», поезію характери-

зує як «плигання, неопалиму купину, де треба перескакувати» [1, 15.11.2015]. Постійно наголошує: «дуже важливо висловити точно, щоточніше. Не вишукано формулювати, а точно — як скальпувати» [1, 15.11.2015]. Аналізуючи процес письма, специфіку творчої лабораторії, зізнається: «Пишу дуже пришвидшено. Я хочу встигнути... А поки я можу, хочу дати заряд енергії. Кожне твориво повинно мати дуже потужний заряд енергії» [1, 8.05.2016]. Ця думка суголосна теорії мисткині про енергетичну трубу, в якій найнижчий рівень — секс, а найвищий — дух. Оскільки «людина програмувальна — вона виробляє сама себе» [1, 8.05.2016], енергія ж безлика сама по собі. Особливого значення в цьому енергетичному полі надає чину духу. Він пронизує усю творчість письменниці й постає своєрідним смисловим ключем, афористично оприявнюючись у сонетах: «Та дух — омфал, єдиний — із бусоль», «Заки — знов — Дух...», «Бацяла — Духа — й в пеклі — сновига», «Духа — каганець...», «Та дух — вітрила — й в пеклі — напина», «Лиш дух...», «Ще раз — про дух», «Сміється — дух», «Й кожний — Геракл, як — дух — його стопу», «Знов — краплю — дух», «Зір, — як зернина Духа — пророста», «Дух, що — буття — вітрила — надима», «Та дух — на всіх відтинках — путівник», «Дух — своєю — стопу...», «А дух — і серед багон — свій фарватер» [1]. Дух дає невечерпальну енергію й насагу жити і творити, лишатися собою у найскладніших випробуваннях долі. Палкий заклик: «Будь самим собою на всіх відтинках!» — знаходить логічне продовження: «Не мінятися — це значить рити носом до самого дна, щодня рити землю. Я для себе роблю, а не для когось. Хто хоче працювати на показуху, той скінчений. Я ніколи не спочивала на лаврах. Тут на лаврах спати, і раптом — все тіло у тернах...» [1, 3.10.2014].

Як свідчить пані Емма, усе своє життя вона «намагалася дійти до справнього», бо «якщо Ви самі до чогось дійшли, то Ви доторкнулися мікроном до буття, й того буття, що в нас самих. Дійсність не можна відкрити, лише — мікроскопічну чарупку її. Мені завжди хотілося дійти до сутності, до невимовного» [1, 20.07.2016]. Цю невимовність мисткиня бачить в найзвичайнісінких речах, тому так твердо переконана: «Немає збитих тем, є тільки дурні втілювачі цих тем. Якщо ти хочеш щось сказати, то обери собі найзамизганішу, найзатасканішу тему. Треба прислухатися до себе, куди тягне, щоб воно боліло. Навчіться уважно спостерігати. Треба писати, а не займатися еквілібристикою. Якщо ти пишеш, то маєш повністю стояти за цим» [1, 21.04.2016]. Спростовую-

чи думку деяких дослідників про те, що інколи видається ніби-то вона грається зі словом і з читачем, категорично зауважує: «Якби я гралася, я не була б Еммою Андієвською. Я ніколи не граюся у своїй творчості. В мене не було навіть ляльок» [1, 12.09.2015]. Її особлива увага й повага до Слова народжуються з відповідальності, про яку говорить щиро і без прикрас: «Я дуже сумлінно перечитую. Я до себе більш прискіплива, як будь-хто. Я дуже жорстока до себе. Лаври завжди перетворюються на колючки, щойно ти захопився тими лаврами. Треба слухати тільки критику, навіть несправедливу, а не похвалу. Самокритика — з дитинства» [1, 7.08.2015]. Самоорганізація та самодисципліна Емми Андієвської як невід’ємні складники її життя, не перестають подивовувати. Мисткиня твердо переконана: «Без дисципліни людини нема. Все залежить від того, хто як себе зорганізує, які пріоритети ставить у житті» [1, 26.10.2015]. Про себе мовить так: «Мене завжди все цікавить. Я хочу максимально знати. Я багато читаю. Не знаю, чи і скільки знадобиться, але я читаю...Треба мати різні джерела інформації» [1, 26.10.2015]. Такий стиль життя Емми Андієвської виробляє й особливу дисципліну думки, де кожне слово — на вагу золота, в якому стверджуються і змагають — держава, нація, народ. І якщо на Форумі видавців у Львові цьогоріч запропонували новий «сенсаційний» маркетинговий хід — «Велике повернення Нью-Йоркської групи», перелік учасників якої, м’яко кажучи, подивовує, то чи не варто нагадати ще раз шанувальникам брендів про справжнє їх наповнення, а заодно й про те, «як багато важить слово», зокрема — Слово авторське.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андієвська Е. Телефонні розмови з Мирославою Гнатюк. — 4.01, 26.01, 20.02, 29.03, 19.04, 29.06, 10.08, 3.10, 16.12 — 2014 р.; 9.01, 14.02, 8.03, 26.04, 18.05, 7.06, 26.07, 7.08, 12.09, 26.10, 15.11 — 2015 р.; 11.01, 16.02, 2.03, 21.04, 8.05, 20.07 — 2016 р.
2. Бердяев Н. А. Самопознание: Опыт философской автобиографии. — М.: СП «ДЭМ», 1990. — 334 с.
3. Валуевский А. Л. Основания биографии. — К.: Наук. думка, 1993. — 111 с.
4. Винокур Г. Биография и культура. — М., 1927. — 88 с.
5. Гёте И.-В. Пoesия и правда. Из моей жизни. — М.: Худож. литература, 1969. — 607 с.
6. Гнатюк М. Спасове яблуко Емми Андієвської. AD FONTES! Із виступу Емми Андієвської перед студентами Інституту філології 19 квітня 2010 р. // Сві-й-танок. — К., 2011. — Вип. 6. — С. 186–203.

7. Коллингвуд Р. Дж. Идея истории. Автобиография. — М.: Наука, 1980. — 487 с.
8. Медарич М. Автобиография / Автобиографизм // Автоинтерпретация: [сб. статей / под ред. А. Б. Муратова, Л. А. Иезуитовой]. — СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 1998. — С. 5–32.
9. Медина Л. О. Право на личную историю. От страниц дневника — к рукописи. — М.: Междунар. ун-т (в Москве), 2001. — 112 с.
10. Ораич Толич Д. Автореференциальность как форма метатекстуальности // Автоинтерпретация: [сб. статей / под ред. А. Б. Муратова, Л. А. Иезуитовой]. — СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 1998. — С. 187–194.
11. Рейсер С. А. Палеография и текстология. — М.: Просвещение, 1970. — 336 с.
12. Руус Й. П. Контекст, аутентичность, референциальность, рефлексивность: назад, к основам автобиографии // Биографический метод в изучении постсоциалистических обществ. — СПб., 1997. — С. 31–49.

ОБ ЭММЕ АНДИЕВСКОЙ И МАРКЕТИНГОВОМ БРЕНДЕ «НЬЮ-ЙОРКСКАЯ ГРУППА»

Мирослава Гнатюк, д-р филол. наук., проф.

Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко

В исследовании рассмотрены мировоззренческие и эстетические основы творчества Эммы Андиевской, репрезентированные художницей в режиме телефонного общения с автором статьи, её обоснование непринадлежности к «Нью-Йоркской группе».

Ключевые слова: автореференционность, метатекст, поэзия, дух, письмо, «Нью-Йоркская группа», миротворение.

ABOUT EMMA ANDIYEVSKA AND MARKETING BREND «NEW YORK GROUP»

Myroslava Gnatyuk, professor

Taras Shevchenko National University of Kyiv

The ideological and aesthetic principles of Emma Andiyevska's art and justification of her non-belonging to the «New York group» which were represented by the artist in the mode of telephone conversations with the author of this article are considered in the research. The article emphasizes the need to consider the evidence of the artist, which is a guarantee of authenticity, objectivity of reading a literary text, selection of the methodology of the research, which is limiting the arbitrariness of interpreters in any interpretation of the text and the world of the work.

Based on the comments of the author, from the so-called metatext the statements and the creativity of the writer the author proves that Emma Andiyevska is not fitting «in dif-

ferent kind of groups». The facts of her life and works and the conflicts associated with the writer's surroundings, evidence of the poet's self-critical attitude to her creativity which point to her systematic work on a word and style and characterize her as a creative person are given by the author of the article.

Key words: *biography, autoreference, spirit, metatext, poetry, writing, «New York Group», world creation.*

REFERENCES

1. Andiiivska, E. (2014–2016), Telefonni rozmovy z Myroslavoiu Hnatiuk — 4.01, 26.01, 20.02, 29.03, 19.04, 29.06, 10.08, 3.10, 16.12. — 2014 p.; 9.01, 14.02, 8.03, 26. 04, 18.05, 7.06, 26.07, 7.08, 12.09, 26.10, 15.11. — 2015 p.; 11.01, 16.02, 2.03, 21.04, 8.05, 20.07. — 2016 p.
2. Berdjaev, N. A. (1990), Samopoznanie: Opyt filosofskoj avtobiografii, Moskow [in Russian].
3. Valevskij, A. L. (1993), Osnovanija biografiki, Naukova dumka, Kyiv [in Ukrainian].
4. Vinokur, G. (1927), Biografija i kul'tura, Moskow [in Russian].
5. Gjote, I.-V. (1969), Pojezija i pravda. Iz moej zhizni, Hudozhestvennaja literatura, Moskow [in Russian].
6. Hnatiuk, M. (2011), Spasove yabluko Emmy Andiiivskoi. AD FONTES! Iz vystupu Emmy Andiiivskoi pred studentamy Instytutu filolohii 19 kvitnia 2010 r., *Svi-y- tanok*, issue 6, Kyiv, pp. 186–203.
7. Kollingvud, R. Dzh.(1980), Ideja istorii. Avtobiografija, Nauka, Moskow [in Russian].
8. Medarich M. (1998), Avtobiografija/Avtobiografizm, *Avtointerpretacija*, Izdatel'stvo Sankt-Peterburzhskogo universiteta, pp. 5–32.
9. Medina, L. O. (2001), Pravo na lichnuju istoriju. Ot stranic dnevnika — k rukopisi, Moskow
10. Oraich Tolich, D. (1998), Avtoreferencial'nost' kak forma metatekstual'nosti, *Avtointerpretacija*, Izdatel'stvo Sankt-Peterburzhskogo universiteta, pp. 187–194
11. Rejser, S. A. (1970), Paleografija i tekstologija, Prosveshhenie, Moskow [in Russian].
12. Ruus, J. P. (1997), Kontekst, autentichnost', referencial'nost', refleksivnost': nazad, k osnovam avtobiografii, *Biograficheskij metod v izuchenii postsocialisticheskikh obshhestv*, Sankt-Peterburg, pp. 31–49.

Стаття надійшла до редакції 4 жовтня 2016 р.